

Konstytucja RP. Rozdział VIII – Sądy i trybunały. Sąd Najwyższy

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Adam Lityński, *Historia Sądu Najwyższego*, dostępny w internecie: sn.pl [dostęp 11.05.2020 r.].
- Źródło: Monika Zbrojewska, *Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym*, dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 11.05.2020 r.].

- Źródło: *Zagadnienia prawne*, dostępny w internecie: sn.pl [dostęp 11.05.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 4.06.2020 r.].

Konstytucja RP. Rozdział VIII – Sądy i trybunały. Sąd Najwyższy

Źródło: domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Repetitorium**”.

W tym materiale powtórzmy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu: sądy i trybunały, Sąd Najwyższy. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz strukturę i działalność wymiaru sprawiedliwości w Polsce.
- Przedstawisz historię oraz określisz rolę polskiego sądownictwa konstytucyjnego.
- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących sądów i trybunałów oraz Sądu Najwyższego.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Przeczytaj

Ćwiczenia

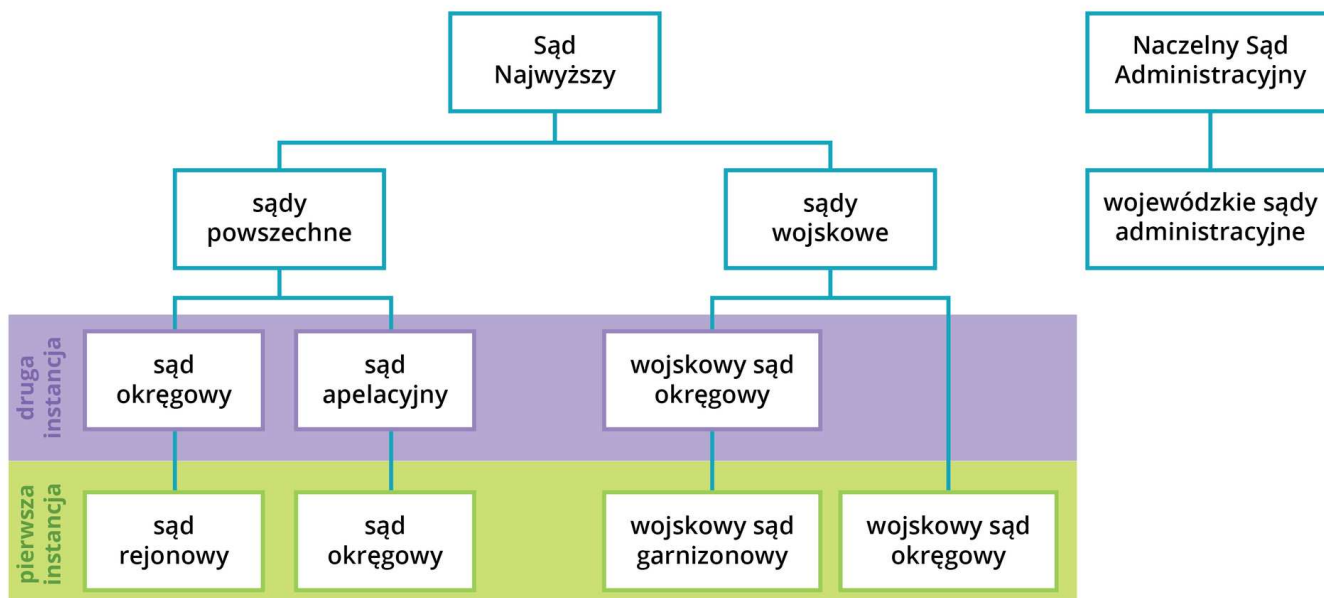
W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów, itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła - błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z interpretacją tekstu.

Sądy i trybunały

Władzę sądowniczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują sądy i trybunały. Są one odrębne i niezależne od innych władz.

Wymiar sprawiedliwości w Polsce

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Tylko na czas wojny konstytucja dopuszcza ustanowienie **sądu wyjątkowego** lub **sądu doraźnego**.

Sąd Najwyższy

Organy Sądu Najwyższego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Izby Sądu Najwyższego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Każda z izb sprawuje nadzór nad orzecznictwem w sprawach jej podlegających. Obowiązuje tu zasada autonomii izb.

Sąd Najwyższy:

- sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania;

- jest sądem kasacyjnym w sprawach rozstrzyganych przez sądy powszechne (kasacja może być wniesiona, jeśli zachodzi podejrzenie: naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie; naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy);
- podejmuje uchwały wyjaśniające przepisy prawa i rozstrzygające zagadnienia prawne w konkretnej sprawie (w orzecznictwie Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych);
- rozpoznaje protesty wyborcze, stwierdza ważność wyborów parlamentarnych i prezydenckich oraz referendów ogólnokrajowych i konstytucyjnych oraz do Parlamentu Europejskiego.

Tryb powołania członków Sądu Najwyższego

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego	Powoływany na 6-letnią kadencję przez Prezydenta RP spośród pięciu kandydatów (sędziów Sądu Najwyższego) przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego; może zostać ponownie powołany tylko raz.
prezesi Sądu Najwyższego	Prezes Sądu Najwyższego jest powoływany przez Prezydenta RP, po zasięgnięciu opinii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, na trzyletnią kadencję spośród trzech kandydatów wybranych przez zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego; oże zostać ponownie powołany tylko dwukrotnie.
sędziowie Sądu Najwyższego	Powoływani przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa na czas nieoznaczony.

Słownik

kasacja

nadzwyczajny środek zaskarżenia od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego

tryb doraźny

zaostrzony tryb orzekania kary; wyroki nie mogą być niższe niż trzy lata więzienia bez zawieszenia; używany do spraw związanych z naruszeniem bezpieczeństwa państwa

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się ze schematem interaktywnym i wykonaj zadania.

Izby Sądu Najwyższego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wybierz jedną z izb Sądu Najwyższego i na podstawie dostępnych źródeł opisz przykładową sprawę, jaką zajmowała się ta izba.

Wybrana izba SN:

Sprawa:

Ćwiczenie 2

Przygotuj argumenty do dyskusji na temat: „Czy działalność Izby Dyscyplinarnej SN może mieć wpływ na niezawisłość sędziów?”.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie.

Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują...

- Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne, sądy wojskowe.
- Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Trybunał Konstytucyjny.
- Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Krajowa Rada Sądownictwa.

Ćwiczenie 2

Dokończ zdanie.

Ważność wyboru Prezydenta RP stwierdza...

- Sąd Najwyższy.
- Naczelny Sąd Administracyjny.
- Zgromadzenie Narodowe.
- Trybunał Konstytucyjny.

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Izby Sądu Najwyższego są wobec siebie autonomiczne.	☐	☐
Konstytucja dopuszcza ustanowienie sądu wyjątkowego na czas klęski żywiołowej.	☐	☐
Sędziowie Sądu Najwyższego powoływani są przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Art. 173

Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 4.06.2020 r.].

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Monika Zbrojewska

Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym

Sąd Najwyższy jest najwyższym usytuowanym organem wymiaru sprawiedliwości w strukturze sądownictwa powszechnego i wojskowego. (...) ta cecha Sądu Najwyższego łącznie z wysokim poziomem wiedzy prawniczej przesądziła o pełnieniu przez ten Sąd roli „sądu nad sądem”.

Źródło: Monika Zbrojewska, *Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym*, dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 11.05.2020 r.].

Wskaż, do którego z zadań Sądu Najwyższego odwołuje się powyższy tekst.

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Adam Lityński

Historia Sądu Najwyższego

SN nadal składał się z pierwszego prezesa, prezesów stojących na czele izb i sędziów. Ważną nowością było, że zgodnie z konstytucją SN był „wybierany” przez Radę Państwa na okres 5 lat, co w praktyce oznaczało nie tyle „wybory”, co powoływanie sędziów SN na okresy pięcioletnie.

Źródło: Adam Lityński, *Historia Sądu Najwyższego*, dostępny w internecie: sn.pl [dostęp 11.05.2020 r.].

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” **Zagadnienia prawne**

Czy po nowelizacji (...) zmianie uległ zakres podmiotowy tego typu czynu zabronionego, i czy zmianie uległy zasady odpowiedzialności za ów występki przedstawione m.in. w uchwale Sądu Najwyższego z 20 września 2007 roku, sygn. I KZP 26/07?

Źródło: *Zagadnienia prawne*, dostępny w internecie: sn.pl [dostęp 11.05.2020 r.].

Wyjaśnij, która izba Sądu Najwyższego rozpatrywała to zagadnienie prawne.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się ze schematem i wykonaj ćwiczenie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

1.

2.

3.

Dla nauczyciela

Autor: Tomasz Malinowski

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie, Wiedza o społeczeństwie 2022, Historia i teraźniejszość

Temat: Konstytucja RP. Rozdział VIII – Sądy i trybunały. Sąd Najwyższy

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń:

10) przedstawia strukturę sądownictwa powszechnego i administracyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania Sądu Najwyższego; uzasadnia potrzebę niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń:

19) znajduje wzory apelacji i je analizuje; przedstawia, w jakich sytuacjach Sąd Najwyższy w Rzeczypospolitej Polskiej może rozpoznać pozytywnie skargę kasacyjną.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje strukturę i działalność wymiaru sprawiedliwości w Polsce;
- przedstawia historię oraz określa rolę polskiego sądownictwa konstytucyjnego;
- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących sądów i trybunałów oraz Sądu Najwyższego;

- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Przed lekcją zespół klasowy zostaje podzielony na grupy. Zadaniem każdej z nich jest przygotowanie prezentacji multimedialnej dotyczącej przydzielonego zagadnienia z sekcji „Przeczytaj”. Zagadnienia:
  - gr. 1 – struktura sądownictwa w Polsce;
  - gr. 2 – Sąd Najwyższy: struktura, organy, kompetencje;
  - gr. 3 – zasady powoływania członków Sądu Najwyższego.

Faza wstępna:

1. Wprowadzenie uczniów w temat lekcji: „Konstytucja RP. Rozdział VIII – Sądy i trybunały. Sąd Najwyższy” i omówienie celów zajęć.
2. Rozpoznawanie wiedzy potocznej uczniów. Uczniowie intuicyjnie tworzą mapę skojarzeń dotyczącą tematu zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Przedstawienie uczniowskich prezentacji. Po każdej z nich następuje omówienie: uczniowie mogą zadawać pytania prelegentom, weryfikować i uzupełniać informacje.

2. Uczniowie zapoznają się z multimedium w sekcji „Schemat”. Wynotowują najistotniejsze informacje. Następnie wykonują polecenia i ćwiczenia dołączone do materiału.
3. Praca w grupach z treścią e-materiału. Uczniowie na podstawie przeczytanego tekstu oraz informacji zawartych w multimedium w sekcji „Schemat” układają pytania do quizu dla innych grup. Następnie wspólnie określają zasady rywalizacji i punktowania dobrych odpowiedzi (np. gra na czas lub na liczbę poprawnych odpowiedzi). Przeprowadzenie gry w klasie. Wybrana osoba dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel nagradza zwycięską drużynę, np. ocenami z aktywności.

Faza podsumowująca:

1. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy wylosowanej grupy. Prosi o samoocenę uczniów dotyczącą współpracy w zespole oraz wykonanego zadania. Dokonuje oceny pracy wybranych uczniów.
2. Wybrani uczniowie podsumowują zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa:

1. Przygotuj kilka argumentów, których użyjesz w dyskusji na temat: „Czy rola Trybunału Konstytucyjnego jest w Polsce obecnie mniejsza, czy większa niż w czasach transformacji ustrojowej?”
2. Uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne nr 7 i 8. Przygotowują uzasadnienia poprawnych odpowiedzi.

Materiały pomocnicze:

- A. Antoszewski, R. Herbut, *Leksykon politologii*, Wrocław 2002.
- A. Droba, *Podstawy prawa*, Warszawa 2008.
- *Spółczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, (red.) K.A. Wojtaszczyk, Warszawa 2002.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Schemat” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.